

Гузій Н.В.

ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ТВОРЧЕСТВО, МАСТЕРСТВО, ПРОФЕССИОНАЛИЗМ В КОНТЕКСТЕ АКМЕПРОФЕССИОГЕНЕЗА РАБОТНИКОВ ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассматривается проблема психолого-педагогической сущности акмепрофессиогенеза работников образования как характеристики наивысших уровней их профессионального развития и предлагается оригинальный подход к выделению логических этапов позитивной динамики этого процесса с помощью построения конструкции иерархического ряда понять "педагогическое мастерство" – "педагогическое творчество" – педагогический профессионализм".

Ключевые слова: педагогический профессиогенез, акмепрофессиогенез работников образования, педагогическое мастерство, педагогическое творчество, педагогический профессионализм.

Guziy N.

PEDAGOGICAL CREATIVITY, SKILLFULNESS AND PROFESSIONALISM IN THE STANDPOINT OF ACMEOPROFESSIONAL GENESIS OF PEDAGOGICAL PROFESSIONALS

The article focuses on the input of pedagogical staff in assuring efficient implementation of modernization tasks in educational field that causes significant shift in requirements to pedagogs as personalities and professionals as well as strengthens interest to dynamic indicators examination of pedagogical staff' professional progress.

The phenomenon of professional genesis within extensive psychological and pedagogical contexts delivers logical chains and rules of the processes of socialization and individualization of person in the profession, that are pushed by different external and internal factors. Promotive models of professional genesis aiming at self-determination – domination of internal incentives of professional growth seem as the most resultative. Under such treatment, professional and pedagogical progress of tutorial teacher is existing as non-breakable self-targeting of his personality, that can be divided in self-understanding, self-expression and self-implementation parts being not straightforwardly and spin-like interconnected. Individual route of the person to acmeo-levels of creativity, skillfulness and professionalism in pedagogical work has various unique aspects, therefore the tasks of structural and timing systematization of pedagogical professional genesis as well as establishing understanding of most common milestones of formation and growth of professional pedagogs are constantly examined by the researchers.

According to determination of stages, levels and classes of professionalism by A.K.Markova, the research presents specific approach to defining logical dynamic phases of acmeoprofessional genesis of tutorial teacher by means of establishing structural subordination of the terms "pedagogical skillfulness" – "pedagogical creativity" – "pedagogical professionalism".

Key words: pedagogical professional genesis, acmeoprofessional genesis of pedagogical staff, pedagogical skillfulness, pedagogical creativity, pedagogical professionalism.

Подано до редакції 16.04.2016.

УДК 378.015.311:165.742

© 2016

Кожевникова А.В.

СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНЕ УПРАВЛІННЯ ЯК ЕФЕКТИВНА ГУМАНІСТИЧНО-ОРІЄНТОВАНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглядаються деякі аспекти підвищення ефективності професійно-педагогічної підготовки майбутніх вчителів. Проаналізовано, що освітнє середовище як складне системне утворення ґрунтується на суб'єкт-суб'єктних взаємовідносинах та орієнтує педагогічний процес на творчий розвиток кожної особистості як учасника цього процесу. Доведено, що ефективність суб'єкт-суб'єктного управління як гуманістично орієнтованої технології навчання та виховання студентів залежить від дотримання багатьох компонентів.

Ключові слова: гуманістично-орієнтована технологія, освітнє середовище, педагогічна технологія, суб'єкт-суб'єктна взаємодія, суб'єкт-суб'єктне управління, технологія.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Сьогодні суспільство вимагає від майбутнього вчителя не тільки професійних знань, умінь і навичок, але й наявність особистісних, моральних якостей професіонала, його спроможність до саморозвитку, самовдосконалення, творчого розв'язання психолого-педагогічних, соціальних ситуацій, ефективного та успішного суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом й здатність адаптуватися до нових умов професійної діяльності.

Гуманізація педагогічної освіти передбачає, насамперед, суб'єктний розвиток і саморозвиток особистості вчителя, готового на професійному рівні брати участь у навчально-виховному процесі, реалізовувати на практиці сучасні педагогічні технології, здійснювати процеси творчості у всіх сферах своєї діяльності. Саме тому розуміння природи творчої активності особистості спеціаліста потребує з'ясування особливостей навчального середовища, де саме усвідомлюється ця діяльність і як саме відбувається суб'єкт-суб'єктне управління, та хто в цій системі з учасників педагогічного процесу є суб'єктом, а хто об'єктом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Аналіз наукових джерел з питань технології, педагогічної технології, технології навчання, технології виховання, особистісно орієнтована технології, гуманістично-орієнтованої технології та організації педагогічного процесу освітніх навчальних закладах засвідчує наявність широкого спектра досліджень. У подальшому сутність поняття

досліджували В. Беспалько, І. Беха, В. Бухвалов, Б. Горячов, І. Дичківська, В. Єремеева, Т. Ільїна, М. Кларін, О. Кіяшко, І. Лернер, В. Монахов, Т. Назарова, В. Паламарчук, О. Пехота, І. Прокопенко, Г. Селевко, С. Сисоєва, В. Слободчиков, О. Філатов, Д. Чернілевський, С. Шаповаленко та ін. [1; 2; 4; 5; 6; 7; 8]. У зарубіжній педагогічній теорії та практиці проблеми педагогічних технологій представлено в дослідженнях таких вчених як С. Ведемейер, Г. Веллінгтон, М. Вульман, М. Кларк, П. Мітчел, Ф. Персиваль. С. Сполдінг, Р. Томас та ін. Проте низка важливих питань щодо суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом як ефективної гуманістично-орієнтованої технології залишається малодослідженою.

Формулювання цілей статті... Метою статті є розкриття специфіки суб'єкт-суб'єктного управління як ефективної гуманістично-орієнтованої технології навчання та виховання здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження... Для нашого дослідження важливим є твердження В. Єремеевої, що принцип гуманістично-орієнтованого підходу робить можливим побудову гнучких стратегій в організації та управлінні самостійною навчальною діяльністю студентів відповідно до існуючих освітніх ресурсів; диференційованого та індивідуального підходів, використання різноманітних форм, методів і засобів навчання; встановлення зворотного зв'язку; побудови ефективної суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Даний принцип реалізується шляхом послідовної орієнтації педагогічного процесу на врахування особистісних якостей майбутнього вчителя, його творчого потенціалу, надання самостійності у професійній діяльності та обумовлює становлення гуманних людських відносин між викладачем вищої педагогічної школи і студентом, який також з першого дня навчання повинен проектувати свої власні дії й вчинки на позицію вчителя – носія добра, моралі, гуманізму [6, с. 149].

Протягом останнього десятиліття терміни «педагогічна технологія», «технологія навчання», «особистісно орієнтована технологія», «гуманістично-орієнтована технологія» є чи не найбільш вживаними в педагогічній науці та практиці.

Зокрема, термін «технологія» має грецьке походження: *techne* – мистецтво, майстерність, *logos* – наука, закон; наука про майстерність [4, с. 6]. В тлумачному словнику це поняття подається як сукупність прийомів, що застосовуються в якій-небудь справі, майстерності, мистецтві [5, с. 1132].

Доцільно підкреслити, що саме технологічний підхід до професійної підготовки майбутнього учителя розкриває «системотвірний елемент – технологію, за допомогою якої здійснюється взаємодія педагога і учнів», організація праці вчителя, підвищення педагогічної майстерності [8, с. 82].

В. Беспалько у своїх дослідженнях подає таке визначення: «Педагогічна технологія – проект певної педагогічної системи, що реалізується на практиці; це змістова техніка реалізації навчально-виховного процесу, – це незастигла схема, у яку вмонтовується педагогічний процес, а результат глибоко продуктивної творчої праці з оцінки й гармонізації багатьох чинників, що визначають ефективність процесів навчання й виховання» [2].

Ми погоджуємося із В. Башаріним, педагогічна технологія є ширшим, родовим поняттям, до якого входять технології навчання, виховання і спілкування [1, с. 10].

Педагогічні технології з погляду особистісного підходу в освіті розглядаються такими науковцями як І. Бех, О. Пехота, С. Подмазін, С. Сисоєва, І. Якиманська та ін. Педагогічні технології, орієнтовані на розвиток особистості, є невід'ємною складовою гуманізації освіти, тобто такого процесу, за якого особистість учня (студента) знаходиться в центрі навчально-виховного й управлінського процесів, а стосунки вчитель – учень, викладач – студент відбуваються на суб'єкт-суб'єктному рівні. Такими технологіями в сучасній педагогіці є особистісно орієнтовані технології навчання, виховання, управління.

Сучасними науковцями «гуманізм» розглядається як прояв суспільної свідомості, що виявляється в ставленні до людини як до найвищої цінності, у визнанні її гідності та прав [5]. Визначальними засадами сучасного гуманізму є визнання величезних можливостей гармонійного розгортання позитивних людських якостей, що виявляються у продуктивній суб'єктній активності та конструктивній діалогічній взаємодії суб'єктів [4].

Ми погоджуємося із О. Пехотою, що «технологія особистісно орієнтованого освітнього процесу передбачає спеціальне конструювання навчального тексту дидактичного матеріалу, методичних рекомендацій до його використання, типів навчального діалогу, форм контролю за особистісним розвитком учня в ході навчально-пізнавальної діяльності. Тільки при реалізації принципу суб'єктності освіти можна говорити про особистісно орієнтовані технології» [8, с. 36].

Технологія гуманістичного навчання – спрямована на виховання свідомих громадян, патріотів, освічених, творчих особистостей, становлення їхнього фізичного й морального здоров'я, забезпечення пріоритетного розвитку людини на засадах гуманізації, гуманітаризації та демократизації освітніх процесів.

Так як суб'єкт-суб'єктне управління педагогічним процесом – це взаємовплив суб'єктів (вчителя й учнів) навчально-виховного процесу, що здійснюється на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії з метою духовного та інтелектуального взаємозбагачення учасників процесу, саме тому ми вважаємо, що зазначений вид діяльності є ефективною гуманістично орієнтованою технологією навчання та виховання студентів, лише за умови створення освітнього середовища на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії [7].

В освітньому середовищі спостерігається двосторонній процес: вплив умов освіти на того, хто навчається, і вплив того, хто навчається, на умови, у яких реалізується освітній процес. Саме останній вплив надає освітньому процесові суб'єкт-суб'єктного характеру, оскільки враховує важливі для людини знання і сприяє використанню комфортних технологій навчання – суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом, яке сприяє створенню освітнього середовища.

У контексті нашого дослідження варто уваги є праця Л. Бекірової, у якій йдеться про створення суб'єкт-суб'єктного інтерактивного освітнього середовища. Проте дослідниця не дає визначення цьому процесові, не зазначає, які об'єкти та компоненти є його складниками, і, на жаль, розглядає це середовище з позиції формування готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання [3]. Також слід пам'ятати, що система технологій навчання стає непродуктивною чи, навіть, шкідливою, якщо суперечить середовищу.

Отже, освітнє середовище на суб'єкт-суб'єктній взаємодії визначається нами як педагогічна система нового рівня, що характеризується не тільки задіяними в ній суб'єктами, а й спільними для них умовами взаємодії; воно пов'язує освітнє середовище й суб'єкти педагогічного процесу (викладача й здобувачів вищої освіти); створює оптимальні умови для творчої самореалізації майбутніх учителів; формує особистість, її потреби, впливає на розвиток інтересів, мотивів і є не лише умовою, а й засобом навчання і виховання.

Ми розглядаємо освітнє середовище як складне системне утворення, що ґрунтується на суб'єкт-суб'єктних взаємовідносинах та орієнтує педагогічний процес на розвиток кожної особистості як учасника цього процесу. Таким чином, суб'єкт-суб'єктна взаємодія в умовах сучасного вищого навчального закладу можлива лише тоді, коли вона зорієнтована на спільну творчість, яка сприяє формуванню середовища для прояву саморозвитку особистості та самоорганізації педагогічного процесу.

Тому, створення освітнього середовища на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії передбачає: сприяння розвитку ціннісних орієнтацій і гуманістичної спрямованості, що визначають загальний підхід кожного майбутнього вчителя до реалізації актуальних проблем сучасного педагогічного процесу; формування умов для усвідомлення студентами особливостей майбутньої професійної діяльності; акцентування уваги на розвиткові особистісних якостей, необхідних для успішного здійснення суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом; надання студентіві можливості усвідомити специфіку суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом; ознайомлення майбутнього вчителя зі способами розробки конкретних концепцій роботи школи й самого вчителя, враховуючи своєрідність умов його діяльності; орієнтування вчителя на осмислення ним результатів педагогічних нововведень (суб'єкт-суб'єктного управління), сприяння виробленню критеріїв їх оцінки, а також самооцінки; визначення рівня розвитку професійно важливих якостей у кожного студента й створення системи формування готовності до суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом [7, с. 16].

Спираючись на наведені вище положення, можемо стверджувати, що освітнє середовище на суб'єкт-суб'єктній взаємодії є сприятливим для суб'єктної позиції здобувачів вищої освіти у навчально-виховному процесі, їхнього розвитку як творців суб'єкт-суб'єктного управління. Його виникнення на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії між викладачем і студентом сприяє формуванню професійних якостей майбутніх учителів, самореалізації їх особистісного потенціалу безпосередньо в ході педагогічного процесу й педагогічної практики.

Найголовнішим є те, що це середовище не впливає автоматично й механічно на розвиток особистості, не спричиняє раптових і адекватних змін у внутрішньому стані та поведінці здобувача вищої освіти, а діє більш цілеспрямовано й позитивно на людину, її творчу діяльність, мотивуючи та коригуючи особистість. Вплив такого освітнього середовища на розвиток, діяльність і професійну підготовку майбутніх учителів пов'язаний із системою їх ставлень до цього середовища, що визначає активність студентів. Отже, створення відповідного середовища, сприятливого як для професійного й особистісного розвитку студента, так і для професійної самореалізації викладача, є необхідним для суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом.

У процесі зазначеної підготовки здобувач вищої освіти виступає суб'єктом, що опановує професійно-педагогічну діяльність. Викладач же своїми діями, своїм ставленням до студента визначає той простір, те середовище, у якому студент є дієвим, активним суб'єктом, що самостійно визначає своє ставлення до предмета, мети, способів реалізації професійно-педагогічної діяльності; об'єктом же діяльності для викладача є педагогічний процес. Від того, як буде організовано сучасний педагогічний процес, залежить стан підготовки здобувачів вищої освіти до суб'єкт-суб'єктного управління і рівень, на якому вона здійснюватиметься. Отже, спрямованість дій викладача на гуманізацію та демократизацію відносин учасників процесу підготовки майбутніх учителів є необхідною для розвитку їх творчої активності та формування готовності до суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом.

Суб'єкт-суб'єктні відносини між суб'єктами педагогічного процесу є важливою педагогічною умовою розвитку творчих здібностей учнів і вчителів, важливим складником технології формування високого рівня пізнавальної та творчої активності особистості, індивідуального стилю її діяльності. З огляду на це, система вищої освіти, педагогічні працівники вищих педагогічних навчальних закладів повинні забезпечити функціональну

готовність майбутніх учителів до суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом і сприяти формуванню суб'єкт-суб'єктних відносин між учасниками навчально-виховного процесу.

Зауважимо, що процесу професійного самовизначення й особистісного становлення майбутнього педагога не буває поза тим освітнім середовищем, у якому реально відбувається оволодіння професійною діяльністю та реалізуються сили, що взаємодіють у ній. У ході підготовки педагога до суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом таке середовище формують відносини, що складаються не тільки між викладачем і студентами, але й між самими студентами – це спілкування, у якому вони усвідомлюють себе суб'єктами діяльності.

Аналіз психолого-педагогічної літератури та вивчення практичної діяльності вищих навчальних закладів дають змогу стверджувати, що організація педагогічного процесу на засадах суб'єкт-суб'єктного управління, суб'єкт-суб'єктної взаємодії та суб'єкт-суб'єктного спілкування, які є основою освітнього середовища, забезпечують:

По-перше: творчий розвиток особистості вчителя й учня, усвідомлення ними значення творчих, гуманістичних потреб, мотивів, цілей як провідних у їх саморозвитку та життєдіяльності, що виявляється через самопізнання й адекватну самооцінку, самоорганізацію, самореалізацію та самовдосконалення творчої особистості.

По-друге: розвиток творчих рис характеру особистості: цілеспрямованості, ініціативності, наполегливості, самостійності, винахідливості, оригінальності, організованості, працелюбності тощо;

По-третє сприяють постійному зростанню потенціалу творчої діяльності – бажання систематично здобувати нові знання, набувати вміння, навички, творчо їх використовувати.

Доцільно зазначити, що одним із головних завдань підготовки вчителя є розвиток творчої активності педагога, зокрема сформованість у нього творчих здібностей, наявність творчого потенціалу, потреба у творчій праці з метою самореалізації, самоствердження, наявність певної ієрархії мотивів, серед яких мотив творчого самоствердження посідає важливе місце. Творчий розвиток передбачає не запам'ятовування й механічне відтворення інформації, а її творчу переробку, знаходження оригінальної інтерпретації, формування особистісного ставлення до неї, оцінку важливості та ефективності ідей, теорій, методичних рекомендацій, а також здатність майбутнього вчителя вести діалог із учнем, дискутувати з ним, не просто організувати педагогічний процес, а здійснювати суб'єкт-суб'єктне управління ним.

Завдання формування готовності майбутнього вчителя до суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом передбачає впровадження в навчальний процес дисциплін професійно-педагогічного циклу, проходження педагогічних практик та створення освітнього середовища на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії, яке характеризується: орієнтацією методів, засобів, прийомів і форм організації навчального процесу на особистість здобувача вищої освіти, урахування його пізнавальних можливостей, ціннісних орієнтацій, особистісного досвіду; підпорядкуванням змісту роботи викладачів педагогічного університету суб'єкт-суб'єктному управлінню; формуванням суб'єкт-суб'єктних взаємовідносин у процесі навчання; організацію на заняттях суб'єкт-суб'єктного управління, що спонукає студентів до усвідомлення свого позитивного образу-Я, створення «ситуацій успіху» та «Я-концепції»; орієнтацією на більш підготовлених суб'єктів навчання; наданням студенту можливості вибору індивідуальної траєкторії навчання; створенням умов для творчості майбутнього вчителя; формування системних, комплексних зв'язків між школою і педагогічним університетом.

Доцільно зазначити, що гуманістично-орієнтована технологія спрямована на реалізацію сутнісної природи особистості, стимулює розкриття самобутності людини та подальший поетапний розвиток її інтелектуальних можливостей, створює умови для самовизначення особистості.

Висновки... Підкреслимо, що сучасна гуманістична парадигма освіти повинна забезпечити майбутніх учителів необхідним обсягом знань, умінь і навичок, сформувати фахівця, здатного творчо мислити, приймати рішення, спираючись на свою життєву позицію, а також сприяти гармонійному розвитку не лише учнів, а й учителя. На нашу думку, поняття гуманістично-орієнтована технологія є ширшим, до якого входять такі складові елементи: навчальна технологія, виховна технологія, найбільш перспективними є технологія кредитно-модульного, проблемного, проектного навчання та ігрові технології.

Отже, суб'єкт-суб'єктне управління як ефективна гуманістично-орієнтована технологія об'єднує створення, освоєння та застосування різних нововведень, які значно прискорюють процеси оновлення системи вищої освіти й орієнтується на формування готовності особистості до динамічних змін у соціумі за рахунок розвитку здібностей до творчості, різноманітних форм мислення, а також здатності до співробітництва з іншими людьми.

Перспективність подальшої розробки проблеми дослідження полягає у визначенні шляхів формування готовності учителів до суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом у системі післядипломної педагогічної освіти.

Використана література:

1. Башарин В.Ф. Педагогическая технология: что это такое? / В.Ф. Башарин // Специалист. – 1993. – № 9. – С. 25-27.
2. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии / В. П. Беспалько. – М. : Академия, 1989. – 210 с.

3. Бекірова Л. Є. Створення інтерактивного освітнього середовища у ВНЗ з проблеми формування готовності майбутніх вчителів початкових класів до застосування інтерактивних технологій навчання [Електронний ресурс] // Л. Є. Бекірова. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Npdntu_pps/2011_9/bekirov.pdf
4. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. — Х. : Вид група «Основа», 2011. — 176 с.
5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; [головний ред. В.Г. Кремень]. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с.
6. Єремеева В.М. Використання гуманістично-орієнтованого підходу у процесі професійної підготовки майбутніх учителів / В.М. Єремеева // Проблемы освіти : наук. зб. — К. : Ін-т інновац. технологій і змісту освіти МОН України, 2015. — Вип. 85. — С. 81-85.
7. Кожевникова А.В. Формування готовності майбутнього вчителя до суб'єкт-суб'єктного управління педагогічним процесом [Рукопись]: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / А.В. Кожевникова; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. — Кіровоград, 2014. — 20 с.
8. Пехота О.М. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін. — К. : А.С.К., 2002. — 255 с.

Кожевникова А.В.

СУБЪЕКТ-СУБЪЕКТНОЕ УПРАВЛЕНИЯ

КАК ЭФФЕКТИВНАЯ ГУМАНИСТИЧЕСКИ ОРИЕНТИРОВАННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ОБУЧЕНИЯ И ВОСПИТАНИЯ СОИСКАТЕЛЕЙ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассматриваются некоторые аспекты повышения эффективности профессионально-педагогической подготовки будущих учителей. Проанализировано, что образовательная среда как сложное системное образование основывается на субъект-субъектных взаимоотношениях и ориентирует педагогическом процессе на творческое развитие каждой личности как участника этого процесса. Доказано, что эффективность субъект-субъектного управления как гуманистически ориентированной технологии обучения и воспитания студентов зависит от соблюдения многих компонентов.

Ключевые слова: гуманистически ориентированная технология, образовательная среда, педагогическая технология, субъект-субъектное взаимодействие, субъект-субъектное управление, технология.

Kozhevnikova A.

SUBJECT-SUBJECT MANAGEMENT

AS AN EFFECTIVE HUMANISTIC-ORIENTED TECHNOLOGY OF TRAINING AND EDUCATION OF SEEKERS OF HIGHER EDUCATION

The article focuses on some aspects of improving the efficiency of vocational and educational training of future teachers. Benefits of educational environment components: the subject-subject interaction, subject-subject communication and subject-subject management were analyzed. Highlight that the educational environment as a complex system formation based on subject-subject relationships and as a result educational process focused on the development of each individual as a participant in this process. Determined that the subject-subject management - a mutual influence of subjects (teacher and students) in the educational process that carried out on the basis of subject-subject interaction for spiritual and intellectual enrichment of stakeholders that is why we believe that the said activity is effective humanistic-oriented technology of training and education of students, only if the creation of educational environment based on subject-subject interaction. Highlight that there is a two-way process in the educational environment: the impact of the conditions of education on the student and the impact of the student on the conditions of education in which the educational process is implemented. It is proved that the organization of educational process on the basis of subject-subject management, subject-subject interaction and subject-subject communication, which is the basis of the educational environment, providing:

First: the creative development of the individual teacher and student, awareness of the importance of creative, humanistic needs, motivations, goals as leaders in their self-development and life manifested through self-knowledge and adequate self-esteem, self-organization, self-realization and self improvement of creative personality;

Second: the development of creative personality traits: dedication, initiative, perseverance, independence, resourcefulness, originality, organization, hard work etc;

Thirdly: desire to systematically gain new knowledge, acquire skills, use them creatively contribute to the continuous growth of creative potential.

Key words: humanistic-oriented technology, educational environment, educational technology, subject-subject interaction, subject-subject management, technology.

Подано до редакції 16.03.2016.

УДК 37.034

© 2016

Костащук О.І.

ПРОФЕСІЙНА ЧЕСТЬ ЯК ВАЖЛИВА ЯКІСТЬ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТА ЇЇ СУТНІСНО-КОМПОНЕНТНИЙ АНАЛІЗ

У статті розкрито проблему виховання професійної честі у студентів-майбутніх учителів. Проаналізовано даний феномен через розкриття змісту понять «професія», «професійна ідентифікація». На основі аналізу функцій ціннісного ставлення змодельовано структуру професійної честі учителя, у якій виокремлено когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісний компоненти.

Ключові слова: професійна честь, майбутні учителі, професійна підготовка.